

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 glđ., za pol leta 1 glđ. 60 kr., za četrť leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravništva v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.
 Rokopisí se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo.
 Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Ljudski učitelji in njih premeščenje.

Krivica nima mirú. Ona si je vedno v strahu, da ji kdo ne umakne tal ter je ne trešči v brezno, katero si zasluži. Vsled tega pa gleda ona z vso skrbjo na to, da si utrdi tla. Po svoji strani ima celo prav, ako tako dela.

Da je v razmerah v katerih živimo sedaj, več krivice, kakor pravice, tega nam ne ovrže nihče. To je očividno. Vsaka dežela, vsako mesto in še tudi po kmečkih srenjah imamo taciñ razmer v obilnem številu. Skorej po vseh teh so možje na vrhu, katerim taka moč, kakor jo držé v rokah, ne pripada.

V našem dež. zboru, tedaj v štajarskem dež. zboru, kdo je na vrhu? Nemci, liberalni Nemci imajo v njem prvo in odločilno besedo in vendar ljudstvo, v čegar imenu govoré, ni nič manj, kakor liberalno. Konservativno nemško in slov. ljudstvo je po celi deželi v veliki večini, naj si ga ogledamo po številu ali po davkih, ki jih plačuje, toda oča volilnih skupin, stari vitez Schmerling, je te skupine tako porazdelil, da skorej ni mogoče ljudstvu, temu, kar se reče, da je domače ljudstvo, priti na vrh in dobiti moči v roke.

Nihče, tudi naši liberalci si o tem niso več v dvomih, za to pa se bojé, da utegne nazadnje vendar le priti ura, ko jim to moč ljudstvo izvije iz rok ter jih potisne za steno. Zato pa so sedaj vse svoje moči napeli, da bi ne bilo to več mogoče.

Eden taciñ svodov, na katerih bi radi ljudstvo prepeljali tje, od koder bi mu ne bilo več mogoče priti na vrh, je ljudska šola. Z njo bi si radi utrdili tla, na katerih stojé po krivici. Ker pa šola ni še popolnem v njih rokah, dokler še ima ljudstvo kaj moči do učiteljev, za to se mora mu vzeti ta moč, naj velja kar rado.

In prav to namerava sedaj dež. odbor z novim načrtom postave, ki jo dobé kmalu dež. poslanci v razpravo — postave, vsled katere

more dež. šolski svet vzeti učitelja z ene šole ter ga prestaviti na drugo, ne da bi bilo pravega uzroka za to. Niti okrajni in kamo-li, da more krajni šolski svet to zabraniti. V tem naj ima dež. šolski svet, nihče drug, prvo in zadnjo besedo.

Je-li take postave treba? Dež. odbor sam navaja nekaj uzrokov za tako potrebo, toda le-ti uzroki so že na prvi pogled piškavi in če premisli človek nasledke, ki bi vsled take postave prej ali slej nastali, mora reči, da je že v sami misli na tako postavo hudobija, katere je le zmožnó srce — liberalca.

Učitelj, nad katerim visi meč take postave, ne sme in ne more biti druga, kakor šleva. On ne sme in ne more imeti druga v očeh, kakor da dela po volji mož, ki so ravno na vrhu. Na to, čemú da je šola, na otroke, ki mu jih pošljejo stariši v šolo, ni mu treba imeti skrbi, da se le unim možem ne zameri, to je njemu edina skrb. Gorjé, če se njim zameri, proč mora, Bog vé, kam mora in še ziniti ne sme ali se pa pritožiti kje, češ, da ni kriv. Dež. šolski svet hoče tako, to mu bodi dosta!

Šola, otroci, učitelj — vsi se s tako postavo izročijo dež. šolsk. svetu na milost in nemilost in pa, kar je huje, v roke ljudi, na katere šolski svet posluša. Slov. učitelj — po njem pa bi že celo bilo, ako obvelja taka postava. Kak porednež kje — pri nas ne manjka taciñ — piše v kak nemšk list, da zanemarja učitelj nemščino ali da si ne leži v laséh z duhovščino in da je torej z njo tudi enaciñ misli gledé šole, to je zadosti, da se mu pripošlje ukaz: Proč s teboj v — gore!

Misli, visociñ misli do sebe sicer nimamo ali to lahko rečemo, da si časti preroka ne laštimo, če rečemo, da je dež. odbor imel prav naše slov. učitelje v misli, kedar se je odločil za načrt take postave. Ako dež. zbor vzprejme ta načrt za postavo, dobó z njo dež. šolski svet, ki šteje, ako izvzememo zastopnika graške in naše škofije, same Nemce in to liberalce v svoji

vrsti, naše učitelje popolnem v svoje roke. Več mu za sedaj ni treba. Drugo se poda potlej že samo po sebi. Tako se iznebi liberalstvo strahu, da še mu pošteno ljudstvo izpobije kedaj nogo. Zoper nemško, liberalno učiteljstvo take postave ni treba, le-ti so tako na strani dež. šolsk. sveta v sestavi, v kakoršnji se nam kaže v teh naših dneh.

Svesti pa smo si zato, da se izrekó vsi slov. in istotako nemški konservativni poslanci zoper tako postavo. Tudi liberalnih nemških poslancev bode nekaj na njih strani, saj menimo, da še niso vsi dali slova — pameti in pravici.

Grob, noben grob ni preveč globok, da se va nj ne pokoplje načrt te postave.

Iz porotnega sodišča v Celju.

(Dalje.)

Tega jim je dal, tudi vsakemu pozneje en škač kislega zelja iz Danjkotovega, ker je bila kad že na eksekuciji prodana, in je morala biti spraznjena ter je dajal in razprodajal vsega zelja tudi drugod, pa pisal v račun Danjkove zapuščine, katero je imel oskrbovati, zatoraj je sodnija našla pri njem zapisano o teh izneskih 20 kr. Ajde je dal pol drugi škač Rodošek, pa iz svojega, proti temu, da mu ga odsluži z delom.

Na to se zaslišijo priče.

Alojz Ornik 69 let star, učitelj v pokoju, pravi da je bil Danjkov prijatelj kacih 30 let, in da je z Matevžičem 1 leto pred smrtjo govoril z Danjko-tom, ta pa je obljubil Matevžiču eno kravo, njemu pa vinograd na Jablanskem vrhu. Ko sta pa djala Danjkota, da ta obljuba le velja, če tri priče čujejo, in ko so hoteli poslati hitro po priče, je rajni rekel, da je še čas, da že bo drugokrat napravil oporoko. Pristavil je, da sicer ne more vedeti, če je rajni napravil koncem septembra 1885 omenjene oporoke, — on pa tega ne verjame.

Na vprašanje dr. Serneca, kake uzroke da ima, da se upa reči, da tega ne verjame, odgovori Ornik, da misli, da bi bil rajni vzel za priče njega in pa Matevžiča in bližnje sosede, ne pa take 4 neznane može, vendar je moral priznati, da je Danjko še pozneje sam k njemu rekel, da bo dal g. Štefanu Sakelšek, kedar bo mešnik ali štrtinjak vina ali pa 100 gld. Dr. Srnec mu zavrne, da Danjko ni mogel vzeti Ornika in Matevžiča za priče oporoke, ker jima nič ni hotel zapustiti, kakor je bil preje obljubil, in da tedaj je prav jasno, zakaj si je vzel čisto tuje priče, — namreč za to, da mu nikdo nič ni ugovarjal zoper zadnjo voljo.

Ornik sam mora konečno še priznati, da je Danjkota, ki je že bil dolgo pred smrtjo bo-
lehen, marsikateri nadlegoval s prošnjo, naj bi

mu kaj zapustil, posebno tudi ženske, in da je vsakemu v lice kaj obljubil, pa se ni bilo zastonesti na take obljube, ker Danjko ni bil stanovitnega značaja.

Zdaj nastopi g. Štefan Sakelšek kot priča. Predsednik ga podučuje, da ni dolžan pričati, ker je tudi oče zatožen. Priča pa določno reče, da mu je volja pričati. On priseže, pravi, da je bogoslovec v Celovcu, in da je Tomaž Danjko njega, kakortudi lastnega očeta prav rad imel in dostikrat z njimi skupaj bil. V jeseni 1885 je Danjko njemu zaupno razodel, da mu bode vse svoje premoženje zapustil, zatoraj je tudi verjel, ko mu je oče pisal, kaj je od teh štirih prič izvedel. Teh štirih zatožencev pa on ne pozna.

Priča Miha Pulko pravi, da je sred leta 1885 rajni Danjko mu povedal, da je ravno s Štefanom Sakelšekom bil govoril, ter mu obljubil celo zemljišče na Strnini, če se bo izučil.

Priča Jakob Trebom je v jeseni 1885 iz Danjkovih ust čul, da bo Štefanu Sabelšek po smrti kaj dal, če bo še kaj imel.

Proti priči Gašperju Grebenčniku je Danjko rekel, da bo za primicijo Štefana Sakelšeka kaj lepega dal.

Učitelj Šimon Šalamon potrди, da je on napravil po prošnji Andreja Sakelšeka prošnjo na Ptujsko sodnijo zavoljo zaslišanja prič k ženi njegov, Ani pa je rajni pol leta pred smrtjo povedal, da bo Štefanu Sabelšek svojo zemljo zaročil, če bo mešnik postal pri Svetem Duhu.

Rodošek Tereza žena zatoženega Boštjana Rodošeka, potrди pod prisego, da je njen mož enkrat koncem septembra 1885 zvečer, ko je domu prišel, ji ročno povedal, da je Tomaž Danjko pred njim in tremi drugimi pričami oporoko delal, da bo vse Štefan Sakelšek dobil, zlahta pa nič.

Sprah Ana, žena zatoženega Jakoba Spraha, potrди pod prisego enako, da je njen mož zvečer domu prišedši, ji povedal, da je bil priča Danjkove oporoke. (Dalje prih.)

Gospodarske stvari.

Shranjevanje žita.

Po nekaterih krajih se žito shranjuje na diljah in torej v kupih. Dobro je torej, da zna človek, kako se dilje za to pripravijo, da so v resnici — žitnice. Kar je pri celi stvari glavna reč, je in ostane to, da se varuje žito kvara, ali to dosežeš samo s tem, da si napraviš žitnico na suhem, vendar pa, kar je mogoče, hladnem kraju. Za tega voljo ti ne svetujemo nikakor hlevov, v katerih so krave, konji in splot živali ali pa krajev blizu vodá v to, da